

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2021/025 van:

De heer XXXX, geboren XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend in de KIB A, onderdeel van GGzE, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. Ontstaan en loop van het geding

De klachtencommissie ontving op 22 maart 2021 een klaagschrift, gedateerd eveneens 22 maart 2021, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

Klager heeft zich voor het opstellen van zijn klaagschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, Patiëntenvertrouwenspersoon. Bij de mondelinge behandeling van de klacht werd klager bijgestaan door mevrouw XXXX en mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersonen als vervangers van mevrouw XXXX.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift tegen de heer XXXX, psychiater KIB A.

De klachtencommissie ontving op 27 maart 2021 een verweerschrift van de heer XXXX voormeld.

Mevrouw XXXX heeft namens klager voorafgaande aan de mondelinge behandeling, te weten op 7 april 2021 een notitie aan de klachtencommissie toegezonden waarin zij de klacht nader heeft toegelicht en de klachtgronden heeft uitgebreid.

De klachtencommissie was door de veiligheidsmaatregelen die moesten worden getroffen om de verspreiding van het Coronavirus tegen te gaan niet in de gelegenheid om klachten in fysieke aanwezigheid van klager en verweerder te behandelen. De klachtencommissie heeft de klacht daarom via een beeldverbinding behandeld. Klager en verweerder, de personen die hen bijstonden, alsmede de leden van de klachtencommissie en de secretaris van de klachtencommissie hebben deelgenomen aan de behandeling van de klacht via de beeldverbinding. De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 8 april 2021.

Klager is er blijkens de toestemmingsverklaring mee akkoord dat de commissieleden, indien nodig, het dossier inzien, eventueel door middel van fotokopieën.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op de beslissing tot toepassing van verplichte zorg in de vorm van verplichte medicatie d.d. 17 maart 2021.

3. Standpunt van de klager

Klager verzoekt de klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren. Hij stelt zich op het standpunt dat hij de medicatie onder dwang heeft toegediend gekregen en geen mogelijkheid heeft gekregen om zich daartegen te verzetten of om een klacht in te dienen. Hij ontving het formulier zoals bedoeld in artikel 8.9 Wvvgz pas na het toedienen van de medicatie. Er was echter geen sprake van een noodsituatie.

Blijkens de hiervoor aangegeven notitie van de PVP is klager bovendien van mening dat de beslissing tot uitvoering van de verplichte zorg niet aan de algemene eisen van de Wvvgz voldoet, dat de

beslissing niet door de zorgverantwoordelijke is genomen en dat bovendien de wilsbekwaamheid van klager niet vooraf is getoetst zoals bedoeld in artikel 8.9 lid 4 Wvggz. Klager heeft tenslotte verzocht om een schadevergoeding.

4. Standpunt van de verweerder

Verweerder is van mening dat klager vanwege de gestagneerde behandelrelatie bij GGz Zuyderland na een afgegeven zorgmachtiging van de rechtbank Limburg is overgeplaatst naar GGzE. Er is sprake van grensoverschrijdend en regelmatig suïcidaal gedrag, waarvoor hij verwijst naar diverse voorbeelden in het dossier en het zorgplan.

Verweerder verwijst voorts naar een aantal incidenten, kort voorafgaande aan de verplichte zorg die op 17 maart 2021 is toegepast. Zo was op 11 maart 2021 sprake van een auto-intoxicatie en een vluchtpoging op dezelfde dag, waarna klager is gesepareerd. Nadien was klager niet meer goed aanspreekbaar of te corrigeren en was er ook geen contact meer met klager mogelijk om zijn gedrag bij te sturen. Er was sprake van een impasse die volgens verweerder alleen maar goed te doorbreken was met een als verplichte zorg toe te passen Haldoldepot. In het verleden is dat ook effectief gebleken en dat was ook opgenomen in een zelfbindingsverklaring die klager in het verleden had afgegeven. Dit Haldoldepot leidt er toe dat de geestelijke gezondheid van klager stabiliseert, dat hij herstelt en dat hij zijn autonomie herwint. Klager wordt er rustiger van, de stemmen in zijn hoofd verdwijnen naar de achtergrond en klager zal er meer door in de samenwerking geraken. Zo kan ernstig nadeel worden afgewend, aldus verweerder.

Volgens verweerder stemde klager in eerste instantie in met het toe te dienen depot op 17 maart 2021, maar weigerde hij vervolgens en schakelde hij de PVP en zijn advocaat in. Desondanks, en verwijzend naar de hiervoor genoemde zelfbindingsverklaring is het depot Haldol 50 mg per 2 weken op 17 maart 2021 toegediend en is daarna, aan het einde van de middag het daartoe strekkende mededelingsformulier ex artikel 8.9 Wvggz achteraf aan klager uitgereikt.

Verweerder erkent overigens dat dit wellicht juridisch niet geheel in orde was maar hij blijft bij zijn standpunt dat het toegediende depot adequaat was en voldeed aan de vereisten van proportionaliteit, subsidiariteit, veiligheid en doelmatigheid zoals in de wet bedoeld.

5. Bevoegdheid klachtencommissie

Klager verblijft op grond van een zorgmachtiging die is afgegeven op 4 november 2020 door de rechtbank Limburg in de instelling. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis is op grond van de Wvggz de klachtprocedure van deze wet van toepassing. Dat betekent dat klager bij de klachtencommissie een klacht zoals omschreven in artikel 10:3 van de Wvggz kan indienen.

De klachtencommissie voldoet voor wat betreft haar samenstelling aan artikel 10:2 lid 3 van de Wvggz.

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat de klacht die klager naar voren heeft gebracht namelijk over de beslissing tot toepassen van verplichte zorg behoort tot de in artikel 10:3 genoemde verplichtingen en beslissingen op grond waarvan een patiënt een klacht kan indienen. Het klachtrecht op grond van de Wvggz is derhalve van toepassing op de klacht die klager naar voren brengt.

6. Beoordeling

I. Formaliteiten

Op grond van artikel 8:9 Wvggz kan de zorgverantwoordelijke, indien er sprake is van verzet als bedoeld in artikel 1:4 Wvggz, beslissen tot het verlenen van verplichte zorg voor zover zonder die verplichte zorg het ernstig nadeel dat de psychische stoornis van betrokkende doet veroorzaken niet kan worden weggenomen. De zorgverantwoordelijke dient zijn (voorgenomen) beslissing schriftelijk aan betrokkene mee te delen, betrokkene te onderzoeken en de voorgenomen beslissing met betrokkene te bespreken.

Ingevolge artikel 8.9 lid 3 Wvvgz stelt de geneesheer-directeur de betrokkene in kennis van de beslissing ex artikel 8.9 lid 1 Wvvgz van de zorgverantwoordelijke inzake de voorgenomen verplichte zorg, waarbij gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een klacht daartegen.

Uit het op 17 maart 2021 aan klager kennelijk uitgereikte formulier ex artikel 8.9 Wvvgz blijkt dat verweerder de voorgenomen beslissing om over te gaan tot verplichte zorg in de vorm van medicatie toen met klager heeft besproken en dat hij klager ook heeft onderzocht.

Ofschoon verweerder strikt genomen niet als zorgverantwoordelijke in het zorgplan staat aangemerkt (dat is namelijk mevrouw XXXX, GZ-psycholoog), merkt de klachtencommissie verweerder, zijnde psychiater, in het onderhavige geval aan als plaatsvervangend zorgverantwoordelijke zodat het argument van klager dat de beslissing niet is genomen door een zorgverantwoordelijke in de zin van de wet, door de klachtencommissie niet wordt gevolgd. Uit het dossier en uit de mondelinge behandeling blijkt bovendien dat verweerder zich ook verantwoordelijk acht voor de zorg van klager, op de hoogte is van de voorgeschiedenis van klager en van het dossier.

Omdat verweerder -als gezegd- psychiater is, behoefde met de geneesheer-directeur niet vooraf overeenstemming te worden bereikt over de toepassing van verplichte zorg (zie artikel 8.9 lid 1 sub c Wvvgz). Dat die overeenstemming wel zou zijn bereikt staat overigens wel in het formulier ex artikel 8.9 als zodanig vermeld, maar dat is -zo is gebleken ter zitting- feitelijk niet gebeurd. Omdat klager daardoor niet in zijn belangen is geschaad en verweerder immers psychiater is, zal de klachtencommissie hieraan verder geen formele of materiele consequenties verbinden.

Vast staat blijkens de voortgangsrapportages -en zulks wordt ook door verweerder erkend- dat het formulier zoals bedoeld in artikel 8.9 lid 3 Wvvgz pas na de toepassing van de verplichte zorg aan klager is uitgereikt, hoewel onduidelijk wanneer precies, maar vermoedelijk tussen 18.00 uur en 18.30 uur. Voorafgaande aan de toediening is gebleken (zie de voortgangsrapportage van 17 maart 2021 13.20 uur) dat klager aanvankelijk wel, maar vrijwel direct daarna had aangegeven dat hij het depot niet wilde.

Desondanks heeft verweerder toen opdracht gegeven het depot toe te dienen en pas daarna heeft hij het formulier ex artikel 8.9 Wvvgz aan klager uitgereikt of laten uitreiken, in welk formulier tevens op de klachtmogelijkheid en het inschakelen van de PVP wordt gewezen.

Ondanks het feit dat klager zeer wel op de hoogte was van de mogelijkheid om de PVP in te schakelen en om een klacht in te dienen (hij had immers de PVP al ingeschakeld) acht de klachtencommissie de gekozen volgorde van verweerder niet juist. Temeer nu niet bleek van een noodsituatie (klager verbleef in de separeer) en omdat duidelijk sprake was van verzet (ondanks dat klager aanvankelijk instemde) had verweerder de verplichte zorg in de vorm van het depot Haldol eerst formeel dienen aan te zeggen aan klager en hem op de klachtmogelijkheid behoren te attenderen in plaats van omgekeerd. Ook rijst de vraag of verweerder niet sowieso had kunnen wachten met toepassen van verplichte zorg toen bleek dat klager het daarmee niet eens was.

Er was immers niet van een noodsituatie of van acuut levensgevaar op dat moment sprake. In zo'n situatie dient -aldus de klachtencommissie- de formele aanzegging aan het toepassen van verplichte zorg vooraf te gaan en omdat dat niet is gebeurd oordeelt de klachtencommissie de klacht gegrond.

Dat (mogelijk) sprake is van een zelfbindingsverklaring heeft de klachtencommissie niet kunnen vaststellen want die verklaring is niet bij de stukken aangetroffen, maar de klachtencommissie gaat er bovendien vanuit dat die mogelijke zelfbindingsverklaring i.c. niet meer toepasselijk of van kracht was.

Klager heeft via de PVP ook nog aangevoerd dat zijn wilsbekwaamheid niet is getoetst zoals bedoeld in artikel 8.9 lid 4 Wvvgz. Omdat de klachtencommissie de klacht om de hiervoor aangegeven reden reeds gegrond zal verklaren, gaat zij hieraan voorbij.

Wel is het juist dat zulks niet blijkt uit het formulier ex artikel 8.9 Wvvgz d.d. 17 maart 2021. Verweerder wijt zulks weliswaar aan het feit dat het betreffende formulier nog niet daarvoor als zodanig is ingericht, maar dat gegeven ontslaat verweerder niet van zijn verplichting om

desondanks de wilsbekwaamheid te toetsen, zoals immers is bepaald in artikel 8.9 lid 4 Wvggz en uit de uitspraak van de Hoge Raad van 18 december 2020 (ECLI 2020:2096).

II. Verdere inhoudelijke beoordeling

Onverminderd het feit dat de klachtencommissie hierna de klacht gegrond zal verklaren wegens hetgeen hiervoor is overwogen zal zij zich ook uitlaten over de inhoud van de klacht.

De klachtencommissie is van oordeel dat uit het dossier, uit de voortgangsrapportages en uit de behandeling ter zitting afdoende is gebleken van een ernstige situatie op grond waarvan wel degelijk sprake is van ernstig nadeel om verplichte zorg in de vorm van medicatie toe te passen.

Gelet op de herhaalde suïcidepogingen, zowel in het verleden elders, alsook recentelijk in de instelling, alsmede de ontvluchttingspoging van klager, is de klachtencommissie van oordeel dat klager verplichte zorg nodig heeft om er aan bij te dragen dat klager zich rustiger gaat voelen, dat de stemmen in zijn hoofd naar de achtergrond geraken en dat door toedienen van medicatie de herhaaldelijk optredende impasse in de behandelrelatie kan worden doorbroken. Door deze medicatie stabiliseert de psychische gezondheid van klager, herwint hij zijn autonomie en kan verder afglijden en teloorgang en het risico op zelfdoding (ergo: ernstig nadeel) -anders dan klager betoogt- worden voorkomen.

7. Schadevergoeding

Klager heeft om een schadevergoeding gevraagd. Omdat de klacht voor wat betreft het niet op het juiste moment uitreiken van het formulier zoals bedoeld in artikel 8.9 Wvggz gegrond wordt verklaard zal klager in de gelegenheid worden gesteld om binnen 1 week na heden zijn verzoek om schadevergoeding nader te onderbouwen, waarna de instelling binnen 1 week daar weer na op die onderbouwing kan reageren. De klachtencommissie zal vervolgens binnen 2 weken na de reactie van de instelling verweer een beslissing nemen op het verzoek om schadevergoeding.

8. Uitspraak

De klachtencommissie voornoemd

1. verklaart de klacht van klager over de beslissing tot toepassing van verplichte zorg in de vorm van verplichte medicatie op 17 maart 2021 **gegrond**
2. Stelt klager in de gelegenheid om zijn verzoek om een schadevergoeding schriftelijk te onderbouwen uiterlijk op 21 april 2021
3. Stelt de instelling in de gelegenheid om schriftelijk te reageren om de onderbouwing van klager uiterlijk op 28 april 2021
4. Houdt iedere verdere beslissing aan.

ALDUS gedaan op 13 april 2021 door de klachtencommissie van de Stichting GGzE te Eindhoven, bestaande uit de heer XXXX, en de leden mw. XXXX, psychiater, en mevrouw XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.